

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 12

Maribor, četrtek 16. januarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Bolgarska ponudba

BOLGARSKA DELEGACIJA PONUJA 11 MILIJONOV ZLATIH FRANKOV LETNO. — KONFLIKT MED BUROVOM IN TITULESCOM.

HAAG, 16. jan. Včeraj je imel komite za vzhodne reparacije plenarno sejo, na kateri so Bolgari predložili svoje predloge za rešitev reparacijskega dogovora. Bolgarska delegacija je predlagala plačevanje letnih obrokov po 11 milijonov zlatih frankov ter končno likvidacijo vseh iz reparacijskega problema izhajajočih konfliktov in obojestranskih reklamacij.

Radi vprašanja reklamacij se je razvila med bolgarskim zunanjim ministrom Burovom in rumunskim glavnim delegatom Titulescom zelo ostra debata. V besedilu predloženega protokola so namreč predvidena vsa vprašanja, ki so v zvezi z likvidacijo reparacijskega problema. Bolgarski zunanji minister Burov je zato predlagal, da naj pride v protokol ugotovitev, da je likvidacija dejanski izvršena s podpisom in dnevom datuma. Ker med bolgarskim in rumunskim naziranjem ni moglo priti do izenačenja, je bil predsednik Loucheur pri-

siljen, da je sejo prekinil. Popoldne je imel Loucheur z Bolgari konferenco, na kateri jim je svetoval, da naj popuste, vendar pa je ostal njegov trud brez uspeha.

HAAG, 16. jan. Francoski ministriški predsednik Tardieu je imel včeraj popoldne daljši razgovor z reparacijskim agentom Gilbertom Parkerjem. Nemška delegacija je priredila na čast francoski delegaciji slavnosten banket, na katerem je vladalo ves čas prav prisrčno razpoloženje.

ŽENEVA, 16. januarja. Svet Društva narodov se je bavil ob zaključku zasedanja s poročilom manjšinskega poročevalca barona Adacija, ki je radi nekaterih važnih manjšinsko-političnih stvari nalašč zato prispel iz Haaga v Ženevo. Gre za celo vrsto manjšinskih pritožb in je bilo izvršenih več sklepov. Pet pritožb je vložila nemška manjšina v Poljski Šleziji. Svet Društva narodov bo danes popoldne končal svoja posvetovanja.

Masaryk ne odstopi

PRAGA, 16. januarja. »Češke Slovo« poroča z ozirom na razpravljanje praških listov o nasledniku Masaryku, da sedanjí predsednik češkoslovaške republike o priliki 80letnice svojega rojstva nikakor ne namerava odstopiti. Nasprotno je vse tozadevne predloge odločno odklonil.

Kardinal Pacelli prevzema posle od Gasparija

RIM, 16. januarja. »Giornale d'Italia« poroča da bo novi papežev državni tajnik, kardinal Pacelli, že v najkrajšem času prevzel posle od dosedanjega tajnika, kardinala Gasparija. Papež je že sprejel Pacellija v avdienci. Pacelli namerava obdržati vse sotrudnike bivšega državnega tajnika.

Komunistični izgređi v Berlinu

BERLIN, 16. jan. Kljub policijski prepovedi komunističnih demonstrativnih pohodov skozi mesto, so priredili berlinski komunisti povodom obletnice smrti Liebknechta in Roze Luxemburg velike izgrede, tako da je morala policija nastopiti z orožjem. Izvršene so bile številne aretacije. Med drugim je bil aretiran tudi neki komunistični poslanec. Več policijskih

uradnikov je bilo težko ranjenih. Podobni izgređi so se vršili tudi v Magdeburgu in Wormsu.

Rudniška nesreča vsled potresa

BERLIN, 16. jan. V Beuthenu v Pruski Šleziji so zaznamovali včeraj močen potresni sunek. V rudniku Hintzu se je zrušil neki rov in je bilo zasutih 22 rudarjev. Po silno naporih reševalnih delih se je posrečilo rešiti 16 delavcev. Mnogi rudarji so bili težko ranjeni. Rešilna akcija se nadaljuje, ker se je bati, da je še nadaljnih deset delavcev v življenjski nevarnosti. Prebivalstva, zlasti delavstva, se je polastilo veliko razburjenje.

Miss Austria

DUNAJ, 16. januarja. Odbor, obstoječ iz slikarjev, kiparjev, umetnikov in raznih drugih odličnjakov, je izvolil za letošnje miss Austrijo 18letno Ingeborg Grinberg, inženjerjevo hčerko v Knittelfeldu. Oče je bil svoječasno inženjer Siemens-Schuckertovega podjetja na Japonskem, kjer je bila nova avstrijska kraljica lepote tudi rojena. Mati je rodom iz Dresdena.

Razbojniški napad na vagon z denarjem

Iz Wilkesharreja v Pensilvaniji poročajo, da so razbojnik iz zaseke potom električne žice in dinamita spustili v zrak vagon rudniškega vlaka, v katerem je bila blagajna z denarjem za izplačilo rudarjev. Lokomotiva je srečno prošla, vagon z denarjem pa je bil vržen s strašno silo v zrak. Eksplozija je na mestu ubila od 6 uradnikov, ki so denar spremljali, trojico, dvojico težko ranila, dočim je šesti ostal nepoškodovan. Ta je takoj potegnil revolver in tako pričakal atentatorja, ki se je pojavil izza zaspa snega. To je razbojnika uplašilo, da je zbežal. Policija, po katero je odbrzelo lokomotiva, je takoj prispela in pričela lov za zločinci, ki so izginili brez sledu.

Promet na češkoslovaških železnicah v letu 1929

je dosegel rekord: v prometu je bilo 6 in pol milijona vagonov (za 3% več ko lani), premoaga je bilo odpremljenega za 13% več ko lani.

Desetletnica prohibicije v Ameriki

Danes 16. t. m. poteče 10 let, kar je bil izdan v Zedinjenih državah zakon o prepovedi alkohola. Bilo je 10 let krvavega in dragega boja, 1980 ljudi je bilo v tem času od prohibicijske policije usmrčenih, nešteto ranjenih, in vendar uradna statistika od 1919 do 1928 šteje 20.450 smrtnih slučajev radi uživanja alkohola odnosno strupenih pijač. Borba se nemoteno nadaljuje: tu »suhi«, ki hočejo s silo iztrebiti zlo alkoholizma, tam pristaši mokrega režima in tihotapci, ki kljubujejo. Narodni odsek za izpolnjevanje zakonov zahteva takojšnjo poostreitev predpisov prohibicijskega zakona.

Vlom v Slovenskih goricah

Od Sv. Lenarta v Slov. goricah nam poročajo: V noči od ponedeljka na torek je neznan zlikovec vlomil v hišo notarja Franja Stupica. V predstobi si je privoščil razno obleko in sekiro, a svoj stari klobuk je pustil »za spomin«. Ker ni mogel vdreti v močno zaprto pisarno, je odšel s sekiro h gostilničarju in mesarju Henriku Solaku, kjer je s sekiro razbil druga gostilniška vrata in Sokolovo pisarno. Med drugim je odnesel v gotovini 850 Din, 35 srebrnih kron in nekaj terezijanskih tolarjev, a natakario je olajšal za 85 Din in se pokrepčal po trudopolnem delu z litrom vina. Razentega je odnesel še en povrtnik. Orožništvo marljivo pozveduje za držnim vlomilcem.

Na ulici se je zgrudila

sinoči okrog 21. ure v Trubarjevi ulici 20letna Eidal Termon iz Vrazove ulice. Vzrok nezgode ni znan. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v mestno bolnico.

Radi tajne prostitutice

je bila sinoči krog 23. ure ponovno aretirana Ana Postružnik. Oddali so jo v policijske zapore, odtam pa v bolnico.

Zagrebski diptihon na poti domu

V zagrebski kaptolski zakladnici ukradeni diptihon, ki so ga — kakor znano — našli v muzeju v Clevelandu, je doživel na svojem povratku že celo vrsto romantičnih legend. Kakor znano, je bil po intervenciji našega washingtonskega poslanika dr. Pitamica diptihon iz muzeja prenešen v poslaništvo, obogaten za pravi dragulj, ki ga je podaril Clevelandski muzej mesto steklenega »ametista«, ki je bil v sredini diptihona. Specijalni kurir se vozi z diptihonom v domovino. Kje je trenutno kurir, se ne ve. Zagrebska kaptolska zakladnica pa bo sedaj imela original in izborno kopijo, koje čerba bo sedaj znatno poskočila.

Haag - Zeneva - London

To so danes tri točke, na katere je koncentriran interes vsega sveta, zlasti pa Evrope. Haaška konferenca bo — kakor predvidevajo — v soboto zaključena s popolnim uspehom, tako da bo res pomenila končno likvidacijo vseh vprašanj, ki so visela vseh 11 povojnih let kakor Damoklejev meč ne le nad državami premagankami, ampak tudi nad državami zmagovalkami. Urejena so na eni strani vprašanja nemških reparacijskih obveznosti, zlasti tudi tehnična stran plačevanja, vprašanje moratorijev in sankcij, na najboljši poti rešenja so pa tudi vprašanja avstrijskih obveznosti. Med državami Male antante in Avstrijo se je zlasti v vprašanju zasebno-pravnih odškodninskih zahtev, ki jih uveljavljajo države Male antante, v razgovorih z avstrijskim državnim kancelarjem Schoberjem doseglo znatno zblizanje. Tudi pogajanja med državami Male antante in Madžarsko so znatno napredovala. Dosežen je sporazum v vprašanju sekvestriranih imetij bivših habsburških nadvojvod (Friderika v Jugoslaviji in Josipa v Češkoslovaški), tudi madžarska delegacija je pristala, da se vprašanje madžarskih zahtev, ki temelje na čl. 250 trianonske mirovne pogodbe, izloči iz kompleksa reparacijskega vprašanja in se bodo agrarna vprašanja reševala posebej. Nemčija, ki se je doslej upirala finančni udeležbi v mednarodni reparacijski banki, je končno tudi na to pristala, in v novi zakon o nemški državni banki, ki bo izdan istočasno z nemško ratifikacijo Youngovega načrta, bo vnešen člen, ki bo vseboval določbo, da sta nemška državna banka in njen predsednik obvezana izpolnjevati vse obveznosti, ki jih nalaga Youngov načrt nemškemu osrednjemu bančnemu zavodu za novčanice. Tudi bo določal ta člen, da mora biti predsednik nemške državne banke član upravnega sveta mednarodne reparacijske banke in da nemška državna banka prevzame delež, ki znaša sedmimo ustanovne glavnice mednarodne reparacijske banke. Nemška državna banka bo potemtakem morala vplačati 32 milijonov zlatih mark osnovne glavnice mednarodne reparacijske banke.

Zeneva je druga etapa v likvidaciji vojne. Ženevsko zasedanje Društva narodov ima poleg drugih nalog tudi dolžnost, da ratificira haaški sporazum kot najvišji mednarodni forum in tako utre pot za nadaljnje pomirjenje med narodi.

Najznamenitejša konferenca letošnje ga prvega pol'etja pa bo nedvomno pomorska razorožitvena konferenca v Londonu, ki pomeni prvi početek razoroževanja vojnih sil sveta. Otvorjena bo s slovesno 21. t. m. Udeleževalo se je bo pet velikih pomorskih sil: Amerika, Anglija, Francija, Italija in Japonska. Prva seja bo v kraljevski galeriji gornje angleške zbornice. Na

tej seji bo govoril angleški kralj in njegov govor, kakor tudi govori delegatov posameznih držav-udeleženk bodo prenešeni potom radija po vsej Veliki Britaniji, po vsem evropskem kontinentu in tudi po Zedinjenih državah. Čim bolj se bliža dan otvoritve konference, tem bolj raste interes zanj ne samo v Veliki Britaniji, ampak po vsem svetu. Konferenca je velike važnosti, odgovornost delegatov velika. Vršile so se že neštete predkonference med vladami posameznih na konferenci zastopanih držav. Med Ameriko in Anglijo se je že koncem 1929, povodom obiska Macnalda v Ameriki sklenil sporazum v vprašanju pomorske razorožitve, tu-

di med Francijo in Italijo so se že vršili razgovori, da bi se čim bolj že vnaprej razčistila vprašanja in razjasnilo mišljenje posameznih držav. Ni mogoče danes predvideti poteka in trajanja konference. Gotovo je, da bo trajala več tednov, in gotovo je, da bo eden izmed največjih mednarodnih sektankov, kar jih je kedaj bilo v Londonu. Gotovo je tudi, da se bodo križali mnogi interesi posameznih držav in da bodo na konferenci težke borbe.

V interesu svetovnega miru in vsesplošnega gospodarskega napredka je, da vse konference končajo, če ne s popolnim, vsaj z delnim uspehom.

Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru

HOTELIR FRANC ZEMLJIČ — NOVI PREDSEDNIK. — VELIKO ZANIMANJE ZA USTANOVITEV GOSTILNIČARSKÉ PIVOVARNE V LAŠKEM.

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru je imela v sredo 15. tm. svoj redni letni občni zbor v lovski dvorani hotela Orel. Zborovanje je bilo živahno, mestoma celo burno in je trajalo od pol 10. dop. do pol 4. pop. Vodil ga je poslovodni podpredsednik g. Mat. Holca. Udeležba je bila izredno lepa: od 23 včlanjenih zadrug jih je bilo zastopanih 19 po 85 delegatih. Mestno občino je zastopal g. mag. svetnik Rodošek, obrtno oblast g. obrtno zadružni inšpektor Založnik, Trgovsko zbornico g. dr. Pretnar, Središnji Savez gostilničarskih zadrug v Beogradu g. Slavko Rajković, ljubljansko Zvezo in pa pripravljali odbor gostilničarske pivovarne gg. Fr. Kavčič, Ciril Majcen (Zid. most) in inž. Uhlir.

Predlog, da se pošlje kralju udanostna brzojavka, je bil z navdušenjem soglasno sprejet. Zapisnik zadnjega občnega zbora je bil odobren brez čitanja, ker je bil že v celoti objavljen v »Gostilničarskem Listu«. Tudi poročilo načelnikštva in tajništva, ki je bilo tiskano razposlano zadružnim načelstvom, je bilo po kratki debati brez čitanja odobreno. Obračun za l. 1929 je bil istotako brez debate odobren. Pač pa se je razvila daljša, mestoma ostra debata pri proračunu za l. 1930, v katerem je bila vsebovana tudi postavka 36.000 Din za nastavitev zveznega pravnega konzulenta. Tozadevni predlog je stavilo zvezno načelstvo in ga je podpirala zlasti mariborska zadruga po svojih delegatih gg. Osetu, Klešiču, Lipovšku itd., dočim se se zunanji delegati, zlasti celjski pod vodstvom g. Rebeuschegga, izrekli proti predlogu in ga ostro pobijali. Predlog je ostal pri glasovanju v manjšini in se je na podlagi tega tudi iz proračuna črtala postavka 36.000 Din. Članarina se je vsled tega znižala na 40 Din letno za člana.

Vršile so se tudi nadomestne volitve načelnika, ker je g. Oset med poslovnim letom odstopil. Volilo se je z listki in je bilo pri prvi volitvi oddanih 30 glasovnic za g. Oseta, 45 za g. Zemljiča, 24 za

g. Rebeuschegga in 2 za g. Holca. Morala se je izvršiti ožja volitev med gg. Osetom in Zemljičem, in je bil izvoljen g. Franc Zemljič, hotelir v Mariboru, s 46 od 83 oddanih glasov. Ker je tudi g. Strehar odložil svoje mesto v ožjem odboru, je bil mesto nioga izvoljen gosp. Emeršič iz Maribora.

Pravila Zveze so se spremenila vsled nove upravne razdelitve države tako, da se imenuje Zveza odslej »Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru« namesto »Zveza gostilničarskih zadrug za mariborsko oblast v Mariboru«. Delokrog Zveze ostane dosedanji.

V slučajnostih se je razpravljalo zlasti o ustanovitvi gostilničarske pivovarne. Imenovan pripravljalnega odbora sta poročala gg. Ciril Majcen iz Zid. mosta in inž. Uhlir iz Ljubljane; prvi o motivih, ki so akcijo pokrenili, in o dosedanjem poteku akcije, drugi pa zlasti o tehnični strani in o materialnih možnostih. Zborovalci so z zanimanjem sledili obema poročiloma in se z navdušenjem izrekli za nadaljevanje akcije. Zveza bo dala na razpolago ves svoj pisarniški aparat za propagando akcije in za predbeskrpcijo delnic. Delnice bodo po 500 Din. Potreben bo kapital 15 milijonov Din. Poročevalca sta poročala, da ima pripravljalni odbor že nešteto ponudb velekapitala, domačega in zunanega. Vendar pa želi, da se udeleži na akciji predvsem kapital gostilničarjev in ostale domače naše obrti, da ostane podjetje neodvisno od finančnega velekapitala, ki bi pomenil že vnaprej smrt podjetja.

Končno še iz tajniškega poročila nekaj zanimivejših podatkov: Zveza je štela v l. 1929 v 23 zadrugah 2132 zadružnih članov. Izvršila je nešteto osebnih intervencij. Preprečila je oblastno točilno takso. Sklad za gostilničarsko šolo, ki je last zveze in se upravlja pri politični oblasti, je narasel na 311.074,34 Din in bo letos presegel že 350.000 Din.

Včerajšnji občni zbor je pokazal, da se je gostilničarski stan v naši pokrajini močno organiziral in da z vedno večjim uspehom zastopa svoje interese.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 16. januarja ob 20. uri »Orlov«. Ab. C. Kuponi.

Petek, 17. januarja. Zaprt.

Sobota, 18. januarja ob 20. uri »Radikalna kura« ab B. Kuponi.

Nedelja, 19. januarja ob 15. uri »Krog s kredo«. Kuponi. — Ob 20. uri »Orlov«. Kuponi.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 19. tm. boste v mariborskem gledališču dve predstavi: Ob 3. pop. se vprizori prekrasna Klaubundova kitajska igra »Krog s kredo«, ki je brez dvoma najdostojnejša letošnja vprizoritev, zvečer pa se vprizori priljubljeni in melodijski šlager, opereta »Orlov«, ki je letos izredno ugajal. Pri obeh predstavah veljajo kuponi.

Lepa pustolovščina

V torek je naše gledališče ponovilo v lanskem gledališkem letu v Pregarčevi režiji prvič vprizorjeno francosko komedijo v treh dejanjih, »Lepa pustolovščina«, katero so spisali Caillavet, Flers in Rey. Dasiravno delo nima globlje miselnosti in novih idej, se vendar odlikuje po spretni gradnji, lagodnem razvoju dejanja ter po položajni in besedni komiki. Letošnje vprizoritev je obnovil g. V. Skrbinšek in spretno ter posrečeno prilagodil Pregarčevemu režijskemu stilu tudi one igralce, ki so na novo nastopili. Največja vloga v komediji je mlada in živahna Hélène de Trevillac; podala jo je gđ. Starčeva zelo posrečeno. V prvem dejanju je kot nevesta bila še malo nevigšana, čeprav je mimično dobro interpretirala svoje duševno razpoloženje, v drugem dejanju je remagala vse ovire s precejšnjo lahko-

to in nam predočila karakterno in igralško posrečeno Hélène. Na isti višini je v splošnem ostala tudi v tretjem, zaključnem dejanju in pokazala, da se zna pod spretno režiserjevo roko in v vlogi, ki je v skladu z njenim značajem, dobro razviti. Eleganten André d'Eguzon je g. V. Skrbinšek; v vlogi živi. Naiven in neokreten dobričina Valentin de Barroyer je našel v g. Danešu dobrega interpreteta, le lasuljo bi si moral pri ponovitvah izboljšati. Pristni aristokrati po zunanosti in igri so bili gg. Grom (grof d'Eguzon), Rasberger (markiz de Sangelier) in mladi Sérignon Franja Blaža, aristokratinja pa ga. Zakrajškova (grofica d'Eguzon), živahna gđ. Savinova (Jeanne de Verceil) in ga. Dragutinovičeva (gospa de Verceil). Eno svojih najsjajnejših kreacij nam je pa podala gđ. Kraljeva v vlogi 80-letne babice gospe de Trevillac. Maska, igra, glas, oprava, vse je čaralo pristnost do potankosti dograjenega lika te dobrodušne starke. Sploh pa so bili dobro vigrani tudi nosilci manjših vlog, med katerimi je treba na prvem mestu omeniti g. Pavla Koviča kot zdravnika Pinbrachea. Prva letošnja vprizoritev »Lepa pustolovščina« je tedaj dobro uspela, obisk pa je bil le srednji. —r.

K jutrišnjemu nastopu pianista A. Vietinghoffa.

Nekaj izvlečkov iz časopisnih poročil: »La Sera« »Il Secolo« (Milano) z dne 19. okt. 1928: Z veliko čuvstvenostjo in originalnostjo je V. v stanu, bogato vsebino kompozicije izčrpati. Dokazuje znatno muzikalno senzibiliteto. — »L'Italia«, 19. okt. 1928: Brezhibna, izenačena tehnika, obenem mehak in krepak udar. V. je v stanu, s sugestivno silo najjačje koloristične efekte pričarati. Aplavz je bil mogočen in umetnik je še moral dodati več komadov

Mariborski in dnevni drobiž

Smrtna kosa.

Umrla je v Mariboru danes 16. tm. po daljši bolezni gospa Marija Gajšek, roj. Tramšek v starosti 61 let. Pogreb bo 18. tm. ob pol 15. na pobreškem pokopališču. Pokojnica je bila vdova po nedavno umrlem šolskem ravnatelju Fr. Gajšku, dolgoletnem šolskem voditelju v Dobovi pri Brežicah, in mati tukajšnjega žel. uradnika, znanega in rodnega delavca g. Božidara Gajška, ter učitelja v Senovem g. Stanka Gajška. Blag ji spomin!

Napoved dohodnine.

Trgovski gremij za mariborsko okolico obvešča svoje člane, da dobé vse potrebne informacije glede napovedi dohodnine v gremiju vsako sredo in vsako soboto od 9. do 12. ure. — Rok za vlaganje napovedi poteče že dne 5. febr.! Kdor zamudi ta rok, mora po zakonu plačati 3. odnosno 10 odstotkov davčnega poviška. —

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, 17. januarja, klavirski koncert virtuozu prof. Anatola Vietinghoffa. V ponedeljek, 20. januarja, pričetek angleškega cikla. Predava univ. prof. dr. Andrássy iz Zagreba o Angležih kot političnem narodu. —

Zboljšanje avtobusni promet?

Pišejo nam: Dasi so se v preteklem tednu vršile najavljene občinske konference in se je v zadevi reguliranja avtobusnega prometa, smo se zaman veselili 15. januarja! Še vedno so v veljavi decemberski vozni redi, ki podjetju ne delajo časti. Zanimivo je opazovati n. pr. studenške vozove, ki se vsake pol ure prekomerno napolnijo, da stokajo potniki in — vozovi. In to kljub obljubi, da »se bodo upravičene želje vpoštevale čimprej«. Stalni potniki smo že nestrpni in na podlagi sedanjih izkušenj ponovno prosimo za takojšnje zboljšanje sedanjega neznošnega voznega reda! — Potniki.

Obisk v Ljudski knjižnici meseca decembra.

Letošnje zimo so se Mariborčani z Mariborčankami precej zadovoljivo oprijeli čitanja. Statistike v naših javnih knjižnicah kažejo znaten porast obiska. Ljudsko knjižnico v Narodnem domu je n. pr. obiskalo meseca decembra v 18. uradnih dneh 627 članov, ki so prečitali 1668 knjig. V Delavski knjižnici v Pokojninskem zavodu je sicer obisk nekaj padel, ker je bila knjižnica precej časa zaprta, a meseca novembra je tudi ta knjižnica izposodila 1682 knjig, toraj približno toliko kot Ljudska knjižnica. —

—Inž. Hansen v Mariboru.

Znani zimski sportnik in trener inž. Hansen, ki je začasnó v Ljubljani, pride v soboto popoldne v Maribor in se poda od tukaj takoj na Pohorje, kjer bo priostvoval nedeljski smuški tekmi. Ob tej priliki bo tudi izbral tekmovalce za velike mednarodne zimsko-sportne prireditve v Bohinju. —

Madžarski napisi v Dolnji Lendavi.

S posebnimi odloki so bili tujejezični javni napisi na slovenskem ozemlju prepovedani že takoj ob osvobojenju, a v naslednjih letih so izginili tudi povsod drugod po naši državi. Najdalje so se ohranili še v vojvodinskih mestih, kakor v Novem Sadu, Somboru, Senti, Subotici, Velikem Bečkereku itd., a so pred nekaj leti bili tudi tam zamenjani s srbskimi. Ta ko je v vsej Jugoslaviji ostala samo še Dolnja Lendava, ki ima še danes tujejezične, deloma celo samomadžarske napise, tako, da dobi tujec, ki pride tja vtis, kakor da bi prišel kam v bližino Badimpešte. Na kakšni osnovi se ti madžarski napisi tolerirajo ne vemo, vemo pa, da razume danes vsak Dolnjelendavčan in okoličan vsaj toliko noš jezik, da bi prav dobro vedel, da je gostilna »vendöglö«, krčjač »szahó«, mesar »meszaros« itd. Zato bi pač bil že skrajni čas, da enkrat za vselej izginejo. Saj Dolnja Lendava menda ne vživa pravice eksteritorialnosti?

Okraden stražnik.

Stražniku Ivanu Turku na Tržaški cesti 20. je 15. tm. pop. neki mladenič, ki je v hiši beračil, odnesel z dvorišča dve svileni srajci, ki sta se tam sušili. Osebe, ki so bile v hiši pri neki strarki na obisku, so ga videle, kako je tlačil srajce pod sukno in nato jedro izginil. —

Samomor brezposelnega delavca.

Pri železniškem prelazu nasproti magdalenskega parka so našli ob 4.45 zjutraj prvi potniki v mesto tik ob plotu razmesarjeno človeško truplo na progi. Glava je bila odrezana in je bil, po legi sodeč, najbrže izvršen samomor. O dogodku so bile takoj obveščene pristojne oblasti, predvsem obmejni komisariat železniške policije, nakar so truplo prepeljali v mrtvašnico na Pobrežju. Samomorilec je bil 47letni Alojzij Sturbej, delavec brez posla, stanujoč v Cvetlični ulici. Vrgel se je pod stroj, ki je pripeljal ponočni brzovlak in se potem vračal v kurilnico. — Sturbej je napravil svoje obupno dejanje najbrže vsled bede in pomanjkanja. Zapušča enega sina. —

13 aretacij

zaznamuje včerajšnja policijska kronika. V policijskih zaporih sta začasnó tudi dva italijanska državljana, ki sta hotela prekoriniti avstrijsko mejo, pa ju je zasacil finančni stražnik. —

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani

je razposlalo vsem tvrdkam, ki imajo tamkaj zavarovane svoje člane, tiskovine za pristop v višje bolezensko zavarovanje, katere naj dajo nemudoma v podpis posameznim nameščencem in jih vrnejo direktno ali pa potom gremijske pisarne. Ob tej priliki apelira Trgovski gremij v Mariboru na svoje člane, da prevzamejo po možnosti nase prispevke za višje zavarovanje mesečnih 20 Din, sa bo tudi delodajalcem v korist ako bodo imeli naši nameščenci boljšo zdravniško oskrbo, je jasno, da bolnik na ta način poprej ozdravi in postane zmožen za delo. —

Zamorci v Mariboru.

Naše mesto tega še ni doživelo. Najslavnejši zamorski basist P. Robeson je brzojavil, da pride v Maribor in bo v spremstvu Lawrencea Browna, istotako zamorca, pel v Unionu divne zamorske pesmi itd. Oba zamorca sta ravnokar absolvirala v Pragi in na Dunaju po tri zaporedne velike koncerte pri razprodanih dvoranah ter bosta nastopila v Jugoslaviji, skozi katero potujeta, samo v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu. To je pač največja senzacija, kar si jih moremo misliti. Koncert se bo vršil v ponedeljek, dne 27. t. m. O kritikah obeh zamorcev, ki sta največji slager letošnje sezone, bomo še spregovorili. Pišite takoj dopisnico Koncertnemu biroju Glasbene Matice in si predzaznamujte sedež, še predno pridejo vstopnice v predprodajo. Robesona ne boste drugič sljšali! —

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru

ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m. ob pol desetih dop. v dvorani gostilne Vetrinjski dvor, Vetrinjska ul. 24. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi odborov predlog, da se društvo razpusti. Dostop samo z izkaznico za 1929.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Mariboru

priredi dne 1. junija na Trgu svobode veliko dobrodelno tombolo. Prosimo slavno občinstvo, da gre nabirateljem dobitkov na roko, društva pa, da se na to dobrodelno prireditev ozirajo. —

Turistični klub »Triglav«

priredi svojim članom v soboto 18. tm. v Narodnem domu družabni večer. Gostje dobrodošli! — 155

Kavarna »Astoria«.

V četrtek, 16. t. m. koncert Cvirnovega jazz-orkestra s plesom. 144

Tombola v prid početniški koloniji na Pohorju.

Slovensko žensko društvo v Mariboru priredi 13. aprila tombolo v prid početniški koloniji na Pohorju. Društvo opozarja nanjo že sedaj in prosi druge organizacije, naj v mesecu aprilu ne prireajo tombol. 154

Vstopnice za trgovski ples

so v predprodaji pri tvrdkah I. N. Šoštarič, Vilko Weigl in Franjo Majer. 153

VELIKA KAVARNA.

Danes, četrtek, »Ruski lubok« z originalnimi plesnimi vložki. Palais de Danse: ?? Forini ?? in popolnoma nov spred. — 148

Zrtvovanje ljudi v starih časih

MUČENIŠKO UMIRANJE NEDOLŽNIH OTROK KOT ŽRTEV NENASITNEGA MOLOHA.

Zrtvovanje ljudi v starodavnih časih je tvorilo zelo važen in svečan element obredov pri starih verah. Celó v sedanjosti napredni dobi se je pri nekaterih divjih plemenih v srednji Afriki ohranila ta strašni običaj. In ravno ta običaj je bilo najtežje iztrebiti, ker je bilo zrtvovanje ljudi po mnenju priprostih narodov volja bogov.

Kaj pa je pravzaprav vzrok, da najdemo ta grozni običaj ne samo pri divjih narodih, temveč tudi pri starih civiliziranih narodih. Vsi učenjaki se strinjajo v tem, da so mnogi narodi verovali, da je treba preliti človeško kri, ako se hoče zadovoljiti bogove, ki so imeli v rokah usodo narodov. Bili so prepričani, da so bogovi onemu narodu bolj naklonjeni, ki preljuje več krvi. Bili pa so dalje tudi mnenja, da se pri prelivanju človeške krvi pomlajuje tudi plemo.

Toda zrtvovani ljudje niso smeli biti ni ujeti sovražniki niti sužnji. Prelita kri je morala teči iz žil najboljših, najlepših, najbolj zdravih sinov uglednih rodbin. Tako često najdemo, da so poglavarji plemen zrtvovali bogovom svojo najbolj zdravo dečo. Pri starih Židih in pri Feničanih je bil zrtvovanje običajna stvar. Šele potem, ko je nastopil Mojzes in kot božji prorok prepovedal ta grozni običaj, je pri Židih prenehalo zrtvovanje ljudi. Da so stari Židi radi zrtvovali ljudi božanstvu, dokazuje tudi to, da se je še dandanes ohranila pri mnogih narodih tradicija, posebno v Rusiji, da Židi izvršujejo ritualne umore, čeprav so to le gola ljudska domišljija.

Pri mnogih narodih se je smatralo zrtvovanje za veliko čast. Mnogi mladeniči so šli prostovoljno pod nož ali se dali zažgati, samo da postanejo po smrti milijenci božanstva, pri narodu pa v spominu kot veliki junaki.

Toda ljudje so postali sčasoma pametnejši in so pričeli za žrtve izbirati

raje svoje sovražnike mesto lastnih ljudi. In ko so videli, da je bogovom vseeno, koga se žrtvuje, potem so pač rajše ubijali tuje. Zrtvovanim ljudem so običajno izrezali srce, katero je pojedel poglavar plemena. Iz tega se je polagoma razvilo tudi ljudožrstvo. Tako je bil volk sit, koza cela, bogovi zadovoljni, oni pa siti!

Najstrašnejše zrtvovanje ljudi je bilo pri starih Feničanih. Zanimivo je, da se je pri tem civiliziranem narodu, ki je bil takorekoč posrednik zblizanja med različnimi narodi ter je bil v stikih s starimi Heleni, Egipčani in Kelti, mogel tako dolgo obdržati kult Moloha. Najžalostnejše pa je bilo to, da žrtve niso bili neprijatelji, temveč sama nedolžna deca, ki je morala v smrt radi strašnega praznovanja očetov. Zrtvovani otroci so morali biti lepi in zdravi. Vsako leto, kadar so proslavljali boga Moloha, so hodili odposlanci velikega duhovnika od hiše do hiše ter so odvezali materam otroke. Nesrečne žrtve so najprej še dobro hranili, da so bile krepkejše. Hranili so jih posebni duhovniki in gojili v svetišču Moloha. Ko pa je prišel strahoviti dan, so nosili nedolžne žrtve skozi mesto, bogato okrašene s svilo in zlatom. Na trgu pred svetiščem je bil ogromen kip Moloha. Bila je to pravzaprav bronasta peč, ker je bil kip znotraj votel. V tem kipu je gorel ogenj tako dolgo, da je kip popolnoma žarel. Tedaj pa so pričeli vpričo mase naroda metati nedolžne žrtve v usta Moloha — skozi vrata peči. In otroci so umirali mučeniške smrti.

Čim se je med Židi pojavil Mojzes, je takoj ukinil to barbarsko uničevanje nedolžnih otrok. Njegova odredba se je glasila: »Vsakdo, ki bi dal svoje otroke Molohu, bo kot zločinec javno kamenovan in bo vsa njegova rodbina prokleta.«

Od solnčnika do dežnika

ZNAMENJE DOSTOJANSTVA. — ZAŠČITA PROTI SOLNCU IN DEŽJU. — PONESREČENI POIZKUSI IZBOLJŠANJA SEDANJIH DEŽNIKOV.

Dežnik ima pred seboj dolgo in ponosno zgodovino. Zanimivo pa je, da so prišli pravzaprav šele zelo pozno na to, da predstavljajo dežnik tudi zaščito pred dežjem. Kakor mnogo drugih stvari, najdemo v zgodovini dežnik najprej v vzhodnih državah, kjer je predstavljal znamenje oblasti in ugleda in so ga smeli zato imeti samo pripadniki najvišjih slojev. Le silno počasi je postal dežnik dostopen vsem, imel pa je tedaj predvsem namen, da štiti pred solničnimi žarki.

V srednjem veku dežnika sploh niso poznali. Prvič slišimo o nekem dežniku, ki ga je škof Alkuin, učitelj in prijatelj Karla Velikega, poklonil l. 800 škofu Arnu iz Solnograda s sledečim spremnim pismom: »Alkuin pošilja škofu zaščitno streho, da obvaruje Vašo čestitljivo glavo pred deževnimi nalivi.«

16. stoletju je bilo že opaziti posamezne dežnike v Italiji in Franciji. V Nemčiji so uporabljali dežnik zelo pozno. Šele l. 1755 je skušala neka tvrdka iz Nürnberga uvoziti dežnike iz Francije, toda 18. stoletje je odklonilo to koristno ustanovo.

Enako je bilo v Angliji. Tamkaj so morali dežnik pravzaprav šele iznajti. Anglež Jonas Hanway, ki je živel od l. 1719—1786, se je mudil dve leti na Kitajskem in je tamkaj videl, da se poslužujejo Kitajci v zaščito pred pekočimi solničnimi žarki solnčnikov. Tudi Hanwayu je stvar zelo ugajala in je prinesel zato en solnčnik s seboj. Toda dobre strani solnčnika je bilo mogoče pokazati le tedaj, kadar je pripekel solnce, dočim London nima v podnebjú ničesar skupnega s Kitajsko. V Londonu so se namreč tedaj neprestano metjali megla in dež, dež in megla. Tu je prišla Hanwayu lepega dne nova misel. Solnčnik se lahko izpremeni tudi v dežnik. Uspeh je bil popoln in Hanway je dobil takoj

izključen monopol za izdelovanje dežnikov v Angliji.

Toda Londončani še dolgo niso hoteli spoznati ugodnosti, ki jim jih nudi dežnik. Kadarkoli se je Hanway pojavil z dežnikom na ulici, so hodile cele množice za njim ter ga zasmehovale in zasramovale. Seveda pod takimi okolščinami Hanwayu monopol za izdelovanje dežnikov in prav nič koristil. Hanway je umrl v veliki bedi. Šele pozneje so se drugi obogatili z njegovo iznajdbo.

V Angliji sta se dalje dva izumitelja trudila tik pred svetovno vojno, da izboljšata sedanje dežnike. Eden od njih je uvidel, da je zelo težko nositi dežnik, ako imaš s seboj zaboje. Pripel je zato dežnikov ročaj na posebni napravi na hrbtu. Priglasil je svoj izum kot patent, vendar pa ni imel niti najmanjšega uspeha.

Drugi izumitelj je imel sledeče misli. Dežnik štiti le tedaj, ako ga držiš natančno nad glavo. To pa je nemogoče, ker je dežnikova palica ravna. Konstruiral je zato novo palico, ki je bila v sredini močno zaokrožena, tako da je bila dežnikova streha s svojim središčem potem v resnici nad glavo. Toda tudi ta izum se ni obnesel in ni prinesel izumitelju prav nobenih koristi.

Dežnik ima tako še dandanes enako obliko, kakor jo je imel nekdanj. Le damska moda prinaša tudi v tem pogledu vedno nove, čeprav ne bistvene izpremembe.

Angleške banke za pobijanje brezposelnosti.

»Daily Telegraph« javlja, da je britanska vlada v sporazumu z Bank of England in 5 drugimi velikimi bankami izdelala načrt za pobijanje brezposelnosti. — Banke bodo dale velike kredite, ki so potrebni, da se glavne panoge britanske industrije deloma dvignejo, deloma reorganizirajo.

Ob desetletnici Lenjinovega dekreta proti nepismenosti v Rusiji

O Božiču je minilo deset let, odkar je izšel Lenjinov dekret, kojega prva točka glasi: »Celokupno prebivalstvo republike od 8 do 50 let, ki ne zna čitati in pisati, se mora naučiti i pisati i čitati bodisi ruski bodisi v svojem materinskem jeziku, po svoji želji.« Pouk se vrši v državnih šolah in v zavodih za nepismeno prebivalstvo po načrtu ljudskega komisarija za prosveto.

Ob desetletnici Lenjinovega dekreta je njegova vdova gospa Krupskaja napisala v »Pravdi« članek, v katerem pravi med drugim: »Je to žalostna in edinstvena sramota. Že deset let se borimo zamaž za likvidacijo nepismenosti. To je tem bolj žalostno, ker se je v to svrhu potrošilo ogromno energije. Organizirana je bila kampanja, prirejali so se mesečni in tedenski tečaji, v katerih so se nepismeni poučevali v pisanju in čitanju, v pokrajine so bili poslani dijaki, ki so obdrževali tečaje za nepismene itd.«

Vendar se zdi, da je ravno ta perijodična ofenziva proti nepismenosti bila vzrok, da ni uspela likvidacija nepismenosti v smislu dekreta. Često se je zgodilo, da so nepismeni, ki so se naučili čitati in pisati, to zopet v kratkem času pozabili. Nastopila je pri njih recidiva nepismenosti, iz enostavnega razloga, ker niso imeli knjig, da bi se bili mogli vezhati v čitanju. Veliko ljudi v provincah je likvidiralo nepismenost v resnici samo na papirju, ker so bili tudi po končanem obisku tečajev istotako nepismeni kakor poprej.

Mreža šolstva v sovjetski Rusiji še ni zadostno razpredena, ker so mnoge stare šole potrebne temeljite remedure, v mnogih vaseh in mestih pa primanjkuje učiteljev. Tako se je tekom 10 let samo 10% nepismenih pričelo pisanju in čitanju. Sovjetski tisk je ob priliki desetletnice Lenjinovega dekreta ponovno posvetil veliko pozornosti temu vprašanju in odločno zahteva nadaljevanje borbe na tej fronti. Postavljeno je novo geslo: »V treh letih ne sme biti v sovjetski Rusiji nobenega nepismenega več!« Seveda je to geslo le idealistične vrednosti, ker ni v vsej Rusiji nobenega odgovornega činitelja, ki bi resno verjel, da bi vkljub najbolj intenzivnemu delu v 3 letih uspelo, kar ni uspelo v 10 letih.

Protivrska borba sovjetov v Rusiji, progini bogatih kmetov, malih trgovcev in obrtnikov s strani sovjetskih oblasti in drugi podobni pojavi so rodili čudne sadove. Zlasti v Ukrajini se opaža posebno gibanje med mladino, ki se boji, da bi njeno svečeniško ali trgovsko pokredo uplivalo na njen položaj v sovjetskih ustanovah ali na napredek v sovjetskih šolah. Del te omladine se javno v časopisih odreka svojih očetov. Tako je kijevska »Proletarska pravda« vpejla posebno rubriko z naslovom »Odreka se očetov«, v kateri objavlja značilna pisma sinov in hčera. Te dni je objavila sledeče pismo: »Prosim, da objavite, da živim od lastnega dela in da sem prekinila vse zveze z mojim očetom, popom Vasilijem Sovačevskim, in da zdaj nimam ničesar skupnega z njim, ne materijalno, ne ideološko. Tatjana Sovačevskaja.«

Strahote gladi in mraza

Glasom vesti iz Pekinga je komisija, sestojeca iz pripadnikov tujih držav, ki je imela ugotoviti položaj glede lakote na Kitajskem, izdala svoje poročilo, ki je strašna slika ljudske Lede. V dolinah reke Vej v provincah San Si in Šen Si je v zadnjih letih poginilo krog 2 milijona ljudi od gladi in mraza. Bede so krive slaba žetva l. 1927 in strašna zima 1927-28.

Svetislav Petrovič — oproščen.

Kakor smo poročali, je bil znani filmski igralec v Berlinu, Svetislav Petrovič, rodom Jugosloven, pred nekaj časom v Berlinu obsojen na 3 mesece ječe, ker je s svojim avtomobilom povozil in usmrtil dva motorista. Višje državno sodišče je sedaj obsodbo razveljavilo in Petroviča popolnoma oprostilo.

Sport

Sankaška tekma za prvenstvo mariborskega ZSP

I. Slovenski sportni klub »Maribor« priredi v nedeljo dne 26. januarja sankško tekmo za prvenstvo mariborskega zimskosportnega podsaveza. Tekma se vrši v štirih kategorijah: I. gospodje posamezno, II. dame posamezno, III. mešanji pari, IV. gospodje v dvoje.

Pravico do tekmovanja imajo vsi sportniki.

Dolžina proge je 2600 m. Tekma se bo vršila s startom pri Ruški koči — cilj Ruše. Start ob 15. uri.

Prijavnina znaša za osebo 10 Din, naknadna prijavnina pri startu 20 Din. — Prijavnine sprejema do 25. januarja ob 12. uri Sport-Roglič na Grajskem trgu.

Vsak tekmovalec tekmuje na lastno odgovornost.

Prvo placirani tekmovalci vsake kategorije dobijo častno darilo, drugi in tretji placirani diplome.

Objava doseženih rezultatov in razdelitev nagrad bo ob 17. uri v gostilni Glaser v Rušah.

Vodstvo tekme: predsednik g. Golubovič, podpredsednika gg. dr. Orožen in Lesjak, teh. vodi.: g. Voglar, starterja: gg. Roglič, Vetric in Pohor, časomerici: gg. Balon in Parma, kontrola postaje: gg. Čopič Aug. in Majer Jože, kontrola proge pred tekmo: gg. Golubovič in Voglar. Sanitetno službo ob vsej progi bo vršila patrolja reševalnega društva v Mariboru, na Apnici g. dr. Sekula, pri Repolusku g. dr. Stamol.

Svetovno prvenstvo za drsanje v Davosu.

Mednarodni drsalni klub v Davosu je priredil včeraj svetovno prvenstveno tekmovanje v drsanju. Sodelovali so najboljši drsalci sveta in so bili doseženi sledeči rezultati: Brzodrsanje na 500 m: Thunberg (Finska) 43.6 sek.; Ballangrund (Norveška) 44.6 sek.; Van der Scheer, akademski prvak (Holandija) 45.6 sek.; Kanser (Madžarska) in Winter (Avstrija) z 46.6 sek. Brzo drsanje na 1500 m: Thunberg 2 min. 18.1 sek.; Ballangrund 2.19.1; Jungblut (Avstrija) 2.28; Van der Scheer 2.28.4. Brzo drsanje na 1000 m: Thunberg 1 min. 28.4 sek., (nov svetovni rekord, stari rekord postavljen dne 30. I. 1929 v Davosu od Norvežana Oskarja Mathisena znaša 1 min. 31.8 sek.). Ballangrund 1.30.8, Van der Scheer 1.33.8, Jungblut 1.35. Tekmovanje na 5000 m: 1. Ballangrund 8 min. 21.6 sek. (nov svetovni rekord! stari znaša 8.24.2, postavljen od Ballangrunda dne 20. I. 1919); Van der Scheer 8.44.7, Heiden (Holandija) 8.45.8, Thunberg 8.48. Končni placement v brzem drsanju: Thunberg (Finska) 186.63, Ballangrund (Norveška) 186.53, Van der Scheer (Holandija) 192.67, Jungblut (Avstrija) 198.08, Heiden (Holandija) 199.45, Eótvös (Madžarska) 203.59.

MOLNP službeno.

Prihodnja odborova seja bo v ponedeljek dne 20. t. m. ob 19. uri v kavarni Bristol. Tajnik.

ISSK Maribor, zimskosportni odsek, službeno.

Vsi člani zimskosportnega odseka se pozivajo, da nemudoma plačajo odsekovo članarino od 12 Din pri Sport-Rogliču.

Nepočtenih državni uradnik

Pred sodiščem v Beogradu je bil Velisav Karanović, činovnik ministrstva notranjih zadev, tožen od države radi 15 poneverb. Sodišče ga je obsodilo na 8 let ječe in povračilo škode v znesku 139.000 Din. Razprava se je vršila že drugič, ker je prvo enako sodbo apelacijsko sodišče razveljavilo in odredilo ponovno razpravo, ki je pa končala z istim rezultatom.

Ford za šole.

Henry Ford in njegova gospa sta podarila 1 milijon dolarjev (56 milijonov dinarjev), da se zgrade 4 poslopja za slovečo Berry Shooob v Georgiji. Ta šola in internat sta namenjena deci tamšnjih gorskih krajev.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

I.

Primavera.

Rim! Starodavna prestolnica omikanega sveta je drevenela v mrki boli.

Skrivnostni strah je mrazil ponosno mesto do nozga. Rim je molčal, Rim je molil, Rim se je dušil.

Tam, kjer se je nekaj razlegal s tribune šumnega fora Ciceronov mogočni glas, so zdaj zlovešči glasovi prepevali psalme. Kjer sta se Grakha borila za svobodo, je pritiskalo z vso svojo težo mračno in kruto trinoštvo Rodriga Borgia.

In Rodrigo Borgia je bil samo ena oseba v grozeči trojci, vladajoči Večnemu mestu; zakaj Rodrigo je imel sina, ki je huje od njega predstavljal nasilje, in hčer, ki je bila vse bolj nego on posebljena zvižala!

Sinu je bilo ime Cezar . . .

Hčeri je bilo ime Lukrecija . . .

Bilo je maja meseca leta 1501, ob zarji šestnajstega veka.

Erinci je vstalo na rdečkastem nebu; jutra je bil zrc' sijaj.

Toda Rim je trepetal kakor v ledeni zimi, zakaj svečeniki s' vladali na zemlji.

Pred Svetoangelsko trdnjavo, ki je dvigala blizu Vatikana svoje sovražno stolpovje, se je zbralo nekaj radovednih ljudi iz reprostega naroda.

Bosi, občečeni v cunje, pokriti z umazanimi frigijskimi čepicami, so zrl s spoštljivim občudovanjem na skupino mladih gospodov, ki se je smeje košatila sredi trga, zaničljivo izbegavaje pogled na zadiviljeno drhal.

Odeti v svilo in baršun, v bleščečih, z zlatom vezanih plaščih, izpod katerih se je časih zasvetil fin oklep, so se zbirali ti vitezi na svojih iskrih konjih nedaleč od grajskih vrat . . . In zdajci so se odprla na stečaj.

Molk je zavladal. Mož zagorelega obraza, oblečen v črn baršun, se je prikazal na postojnem črnem žrebcu ter rajahal proti mladi gospodi, ki se je postavljala v red, da bi ga pozdravila.

Pogled mu je splaval po mestu, ki se je zdelo v tem trenutku še bolj obnemelo, prav kakor da se je groza spustila nani.

Nato pa mu je omahnila glava na prsi; njegova ustna so zamrmrala besede, ki jih ni slišal nihče:

»Ta ljubezen me žge . . . Primavera! . . . Primavera! . . . Zakaj sem te moral videti! Oh, še danes naj bom preklet, ako ne postaneš moja! . . .«

To rekši je mahnil vitezom z roko in četa se je med smehom ljudi in poplesavanjem konj odpravila proti mestnim vratom, dočim je ljudstvo plašno dvigalo glave in je trepetal od ust do ust šepet zamolklega sovraštva:

»Papežev sin! . . . Njegova svetlost Cezar Borgia! . . .«

Prav tistega majevega jutra je samotno jezdil po Florentinski cesti mladi vitez na čilem šarcu, brez naglice in brez skrbi potujoč proti Večnemu mestu. Po lica si mu prisodil dvajset štiri leta.

Njegova obleka je bila ponošena in raztrgana, k pič ž nekaterikrat zašit in črevlji od jelenje kože zakupani na mnogih krajih. A vendar ga je bilo veselje gledati, z njegovimi dolgimi lasmi, ki so v na-

ravnih kodrih padali na ramena, finimi, drzno zavihanimi brki ter vitko in krepko postavo, polnega prostodušne veselosti, ki mu je obsevala ves obraz.

Dasi ni kazal mladi mož niti kretenj niti obličja zamišljenega človeka, se je vendar zdelo, da sanjari; oko mu je brezbrizno blodilo po široki rimski planjavi, ki je pušča in gola zehala v solnčni dan.

»Bogm!« je vzkliknil sam pri sebi, »ta svet je zelo malo podoben okolici našega veselega Pariza. deželci: nčnimi gozdi in zapeljivimi krčmami kjer piješ tako dobro vince in objemlješ tako prijazna dekleta . . . Daj, kapitan, podvizaj se, da prideva kma lu do poštene gostilne, kjer si utešiva žejo in glad!«

»Kapitan« je bilo ime konju. Dvignil je ušesa in se spustil v hitrejši tek.

Ni še dirjal deset minut, ko se je vitez dvignil v stremenil: v daljavi je bil zapazil majhen oblaček prahu, ki se je naglo drevil proti njemu. Nekaj hipov nato je mogel razločiti dva konja v polnem diru.

Na enir je vihrala dolga črna halja: svečenik! Na drugem — bela obleka: ženska!

Skoraj hipoma sta bila pri njem.

Mladi Francoz je pravkar hotel pozdraviti damo z vso gracioznostjo, ki mu je bila prirojena, ko je ona v njegovo največje začudenje mahoma ustavia strmoglavil in svojega konja ter zajahala k njemu.

»Gospod!« je vzkliknila z drhtečim glasom »kdorkoli ste, pomagajte mi!«

»Gospa!« je odgovoril vitez z gorkoto. »ves sem vam na razpolago; ako me hočete počastiti, povejte, s čim vam naj postrežem . . .«

»Rešite me tega človeka! . . .«

S prstom je pokazala meniha, ki je obstal in zaničljivo igral z rameni.

»Mož cerkve!« je vzkliknil Francoz.

»Zlodej je . . . Rotim vas, storite, da morem sama nadati svoj pot! . . .«

»Ohé, gospod menih, ali ste slišali?«

Črni mož se niti ni ozrl na viteza; obrnil se je k mladi ženski:

»Bridko se boste kesali . . . a prepozno.«

»Možci, menih!« je kriknil mladi vitez, »možci — če ne, se seznaniš z mojim mečem, kakor gotovo je Bog v nebesih!«

»Duhovniku se drznete groziti?« je rekel menih s strupenim glasom.

»Vi pa se drznete groziti ženski! Nazaj! Takoj obrnite konja, sicer ne boste imeli nikdar več prilike groziti komurkoli!«

Obenem je Francoz potegnil meč ter se zapodil nad meniha. Ta je ošinil mladeniča s srditim pogledom, nato pa je obrnil konja ter v diru zbežal proti Rimu. Še kratko minuto se je videl njegov plašč, ki je plaval v vetru kakor perot nesrečonosne ptice; nato je izginit!

Zdaj se je mladi vitez obrnil k belo oblečeni dami. Odrevenel je.

Bila je deklica osemnajstih let in čudovite krasote. Prelepi lasje pepelnatozlate barve so ležali v čarobnem okvirju okrog lica, ki ga je oživljalo dvoje velikih črnih oči, smelih in nežnih obenem. Vsa njena prikazen in vse njene ponosne in gibke kretnje so bile polne mikavnosti in visokosti.

V tem trenutku ji je škrlatila obraz rdečica ogorčenja in jo delala še tisočkrat krasnejšo. Tudi njene oči so sledile strašnemu menihi, bežečemu kakor sova. Toda z isto kretinjo se je obrnila k svojemu osvoboditelju.

»Vso svojo hvaležnost vam dolgujem, gospod!« je izpregovorila z zvonkim, pojočim glasom. »Kdo

ste, gospod?«

»Vitez de Ragastens,« je odgovoril vitez ter se globoko naklonil.

»Francoz?«

»Parizan, milostljiva! . . .«

»Torej . . . gospod vitez de Ragastens, bodite tisočkrat zahvaljeni za neizmerno uslugo, ki ste mi jo pravkar storili! . . .«

»Malenkostna usluga, gospa! Srečen bi bil, da morem izdreti meč proti resnejšemu sovražniku za čast tako krasne dame . . . Toda, smem li vedeti, zakaj je ta menih! . . .«

»Oh, gospod, to je kaj enostavno,« je dejala deklica in nehoti vzdrltela. »Bila sem tako neprevidna, da sem se brez spremstva oddaljila bolj, nego bi smela . . . Ta človek se mi je nenadoma približal . . . Govoril mi je žaljive besede . . . Hotela sem bežati . . . preganjaj me je . . . in . . . to je vse! . . .«

Videlo se je, da bela dama ni povedala vse resnice.

»In ga ne poznate?« je povzel mladenič.

Ona se je obotavljala. Nato se je odločila:

»Poznam ga . . . v svojo nesrečo! . . . On je podlo orodje zlega in mogočnega človeka . . . O, gospod, rekli ste, da je to premočno resen sovražnik . . . Ta menih je, nasprotno, strašen sovražnik, posebno pa še od tega trenutka . . . Če ga kje srečate, bežite pred njim . . . Ako vas privede usoda v njegovo družbo, ne sprejmite od njega ničesar . . . Bojte se kozarca vode, ki vam ga ponudi, jabolka, ki ga pred vašimi očmi poje polovico, in orožja, ki vas poprosi, da ga sprejmite od njega v dar . . . Predvsem pa glejte, da vas ne veli prijeti in vreči v kako podzemeljsko jamo Svetoangelskega gradu . . . Menihu, ki ste ga pravkar videli, je ime don Garconio; povem vam to ime, da se ga boste vedeli varovati! . . .«

»Gospa,« je povzel vitez de Ragastens, »hvala vam za dobroto, da se vznemirjate o meni! . . . Vzravnal se je in dodal: »Bojim pa se ničesar ne!«

»Z Bogom tedaj, gospod . . . Prosim vas moram še neke usluge . . .«

»Govorite, gospa!«

»To je, da se ne bi trudili videti, kam se obrnem . . . in da ne boste poizvedovali, kdo sem . . .«

»Kaj gospa? Torej naj ne ohranim nobenega spomina o tem srečanju, ki ga blagoslovljam . . . Niti tega ne bom vedel, katero ime naj zapišem na prelestno obličje, ki bo odslej vznemirjalo vse moje sanje! . . .«

Vitez je govoril z ganjenim in nežnim glasom, a dama ga je pogledala z vidnim zanimanjem. Smehljaj je zaigral na njenih ustnicah.

»Poslušajte,« je dejala, »ne morem vam povedati svojega imena . . . Preveč važne razloge imam, da ga prikrižam . . . tudi vam, svojemu rešitelju. Lahko pa vam povem priimek, katerega so mi dali tisti, ki me poznajo.«

»Kakšen je ta priimek?« je željno vprašal Francoz.

»Včasih mi pravijo . . . Primavera! . . .«

Mahnila mu je v slovo, preden je utegnil mladenič iztegniti roko, da bi jo pridržal. In bela dama se je spustila v skok ter se izgubila v smeri proti Florenci . . .

Vitez je obstal na mestu, ves osupel in omamljen od te bleščeče, bežeče prikazni. Nezmagljiva sila je priklepala njegov pogled na belo obleko, ki je valovila v oblaku prahu.

*) To je laški — Spomlad.

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, Malihov poseben del v posebni nameni oblikovani; vsaka beseda 30 p., najmanjši mesec Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje ali reklamiranje; vsaka beseda 50 p., najmanjši mesec Din 10.—

Oddam dve elegantni prazni sobi s parketom in električno razsvetljavo. Priložnost za kuhanje. Strossmayerjeva ulica 6, hišnica. 59

Lokal poceni prodam. Koroška cesta 63. 150

Oddam veliko, prazno sobo s posebnim vhomom, Cvetlična ulica 23, pritličje. 149

Členjenemu občinstvu naznanjam, da sem podružnico za popraviljanje čevljev v Prešernovi ulici 1 ukinitil. Odslej bom sprejemal vsa dela in naročila v Brzopotplati, Tattenbachova ul. št. 14. 147

Vse vrste pletenin, po meri, ženske obleke, ruske puloverje, veste za otroke in odrasle ter vsa popravila v to stroko spadajoča, izvršuje strojna pletarna: Javornik, Vojašniška 2, Maribor. 3134

Krasne pletene obleke v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Sportniki!

Drsalke brusil in ponikla najbolje in najceneje, mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Nepremočiljve gojzerje dobite poceni v »Brzopotplati«, Tattenbachova ulica 14. 3091

Veseličnim prireditvam v mestu in na deželi priporočam nageljčke in druge cvetlice po solidni ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Snežne čevlje, vulkanizira najceneje in najhitreje »Brzopotplata«, Tattenbachova ul. 14.

Fotografiram vse! Portreti, brzosičke, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoateljé. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Dame pozor! Škornje po najnovejšem modelu. Zmerne cene. Izdeluje Govedič, Frankopanova ulica 10. Delavnica za popravila vseh gumijastih čevljev. 37

Brez posebnega obvestila.

Naša najboljša, skrbna mama, stara mama, tašča, sestra, svakinja, teta, sestrična, gospa

Marija Gajšek, roj. Tramšek

vdova šolskega ravnatelja

je po dolgotrajnem, vdano prenašanem trpljenju, dne 16. januarja 1930 previdena s tolažili svete vere v 61. letu izdihnila svojo plemenito dušo.

Pogreb preblage pokojnice se vrši dne 18. tm. ob pol 15. uri iz hiše žalosti, Vojašniška ulica 1., na magdalensko pokopališče na Pobrežju.

MARIBOR, dne 16. januarja 1930.

Minka, Božidar, Stanko, otroci. Tinka, roj. Korman, Stana, roj. Gerlovič, sinahi. Božidarček, vnuk. Kati Prosa, Josipina Kosar, Fani Pečnik, sestre in vsi ostali sorodniki.